

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยมีความมุ่งหมายเฉพาะเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และ 3) ประเมินความเหมาะสมต่อรูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่พัฒนาแล้ว และการวิจัยในครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนและสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน 3 ขั้นตอน ผู้วิจัยสรุปผลของการวิจัยโดยมีรายละเอียดผลของการวิจัยแต่ละขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนและสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1.1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน

สภาพปัจจุบันในการดำเนินการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดการชั้นเรียน รองลงมาคือ ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจเกี่ยวกับจัดการชั้นเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนและการประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน

1.1.2 ผลการศึกษาคำปัญหา

ปัญหาการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ผู้ให้การนิเทศมีภาระงานอื่นๆ มาก การยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกันยังไม่ดีพอ ผลการปฏิบัติงานไม่เป็นปัจจุบันและขาดหลักฐานการปฏิบัติงาน ขวัญและกำลังใจจะเป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม ผู้รับการนิเทศยังไม่เข้าใจวิธีการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินผลที่ถูกต้อง มีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ ครูบางท่านมีภาระการสอนในหลายชั้นเรียน และนักเรียนบางส่วนชอบฝ่าฝืนกฎระเบียบ

1.1.3 ผลการศึกษาความต้องการ

ความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ผู้ให้การนิเทศควรลดภาระงานอื่นๆ จึงจะมีเวลานิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนได้ กำหนดตัวบุคคลในการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนให้เหมาะสม มีการนิเทศติดตามผลการทำงานอย่างเป็นระบบ ระบุวัน เวลาที่แน่นอนให้ขวัญและกำลังใจที่เป็นรูปธรรม เช่น รางวัลหรือเกียรติบัตร กระตุ้นให้ครูเห็นความสำคัญและประโยชน์อันเกิดจากการประเมินผลเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน มีการหาแหล่งงบประมาณนอกเหนือจากงบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดเพิ่มขึ้น และให้แรงเสริมทางบวกแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม

1.2 ผลการวิเคราะห์สังเคราะห์จากการศึกษาเอกสารและสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ

จากการศึกษาเอกสารและผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สรุปรวมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 69 องค์ประกอบ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) ประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครู เพื่อให้ได้มาซึ่งสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน 2) วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน เรียงลำดับความสำคัญของปัญหาจากมากไปน้อย 3) วางแผนโดยใช้ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนของโรงเรียนและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดเป็นพื้นฐาน 4) กำหนดจุดประสงค์และเป้าหมายในการวางแผนนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนไว้อย่างชัดเจน โดยคำนึงถึงความสามารถและทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถระดมมาได้ 5) กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือทางเลือกสำหรับดำเนินการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนที่เหมาะสมและเป็นไปได้ 6) จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานและโครงการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ที่ระบุกิจกรรมที่ชัดเจน และ 7) แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน และกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน

องค์ประกอบที่ 2 การให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) ประชุมชี้แจงหรือประชุมปรึกษาหารือ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน 2) กำหนดตัวบุคคลหรือคณะทำงานที่จะรับผิดชอบในการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ก่อนการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนไว้อย่างชัดเจน 3) ให้ครูศึกษาด้วยตนเองจากสื่อการนิเทศทางไกลเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนที่มีคุณภาพสูงและได้ตอบกับผู้นิเทศได้ 4) จัดประชุมทางวิชาการโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ และศึกษาดูงานนอกสถานที่เกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน และ 5) จัดป้ายนิเทศ การบริการเอกสารทางวิชาการ การสนทนาทางวิชาการเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน

องค์ประกอบที่ 3 การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนของผู้รับการนิเทศ 2) กำหนดจุดประสงค์ วิธีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน หลังจากทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ 3) ปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยใช้เทคนิคการนิเทศอย่างหลากหลาย 4) บันทึกผลการนิเทศตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย และรายงานผลการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ 5) ส่งเสริม สนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนของผู้รับการนิเทศ 6) ส่งเสริม สนับสนุน งบประมาณการเงิน ในด้านการฝึกอบรม การจัดประชุม เกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน และ 7) ให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน

องค์ประกอบที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) ให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ เท่าเทียมกัน 2) เปิดโอกาสให้ครูรับผิดชอบงานนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ร่วมกันและมีโอกาสคิดค้นวิธีการปฏิบัติ งานเพื่อพัฒนาการจัดการชั้นเรียน 3) สนับสนุนให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน 4) ยอมรับฟังความคิดเห็นของทุกคนและประชาสัมพันธ์ความสำเร็จในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน และ 5) ยกย่องชมเชย และให้เกียรติแก่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนเป็นรายบุคคล

องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) ประชุมคณะทำงานนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนเพื่อกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม ตรงกับสภาพเป็นจริง 2) กำหนดวิธีการและเกณฑ์การประเมินผลการจัดการชั้นเรียนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของงานนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน 3) ใช้ข้อมูลหลากหลายประกอบในการประเมินผลการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม 4) ใช้เครื่องมือประเมินผลการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนในรูปแบบหลากหลาย อย่างเหมาะสม 5) ประเมินผลด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน 6) นำเอาผลการประเมินผลจากงานนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพไปใช้ในการปรับปรุงงานการจัดการชั้นเรียน และ 7) สรุปและรายงานผลการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับให้คณะครูพัฒนางานการจัดการชั้นเรียน

องค์ประกอบที่ 6 การจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

ด้านส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 2) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่สร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามและมีระเบียบวินัยให้ผู้เรียน 3) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมต่อการจัดการเรียนการสอน 4) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และการมาโรงเรียน 5) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีต่อสังคม 6) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เกื้อกูลและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และ 7) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน

ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ประกอบด้วย 1) ประชุมครูเพื่อเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ในห้องเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ 2) จัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับอายุผู้เรียน ทนทาน มีคุณภาพดี ปลอดภัย และเพียงพอ 3) จัดชั้นเรียนให้มีอากาศถ่ายเทสะดวก แสงสว่างเพียงพอ ไม่มีเสียงรบกวนและสีห้องเรียนสีอ่อนเย็นตา 4) จัดชั้นเรียนโดยมีตำรา

เอกสาร วารสาร ให้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ 5) มอบหมายให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดป้ายนิเทศ และมุมต่างๆ ในห้องเรียนและดูแลการจัดห้องเรียนให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ 6) จัดมุมกิจกรรมต่างๆ ที่มีพื้นที่เพียงพอให้ผู้เรียนทำกิจกรรมได้สะดวก 7) ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดโต๊ะนั่งของนักเรียนให้เหมาะสมกับวิธีสอนและกิจกรรมโดยการมีส่วนร่วมของนักเรียน และ 8) จัดสภาพห้องเรียน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนและสุขภาพอนามัยนักเรียน และเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน

ด้านจิตวิทยา ประกอบด้วย 1) กำหนดกฎ ระเบียบ ข้อตกลงที่เหมาะสมกับผู้เรียนและอธิบายอย่างชัดเจน 2) กำหนดเวลาให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสม เพียงพอ สำหรับทำกิจกรรมที่ปฏิบัติและบอกถึงกิจกรรมที่จะต้องทำต่อไป 3) มอบหมายงานที่ตรงกับความสนใจ ความสามารถและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 4) ใช้ข้อมูลจากคำตอบและคำถามของผู้เรียนในการปรับปรุงการสื่อสารของครู 5) จัดกิจกรรมที่น่าสนใจและเปลี่ยนกิจกรรม หมุนเวียนกิจกรรมที่ไม่ทำให้ผู้เรียนเบื่อ 6) ให้แรงเสริมทางบวกแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม 7) นำผลงานของนักเรียนมาจัดตกแต่งห้องเรียน เพื่อให้เจ้าของผลงานเกิดความภาคภูมิใจ และ 8) ใช้สื่อการเรียนรู้และเทคนิควิธีการเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมและกล้าแสดงออก

2. ผลการสร้างรูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า มีดังนี้

2.1 ผลการสร้างรูปแบบตามองค์ประกอบของรูปแบบที่กำหนดไว้ คือ วัตถุประสงค์ หลักการ กลไกการดำเนินการ วิธีดำเนินการ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งปรากฏผลของรูปแบบจากการศึกษา ดังนี้

2.1.1 วัตถุประสงค์ เพื่อให้การจัดการชั้นเรียนมีประสิทธิภาพและเป็นแนวทางในการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2.1.2 หลักการ มีหลักการในการดำเนินการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 7 หลักการ คือ หลักการวางแผน หลักความไว้วางใจ หลักความร่วมมือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักการทำงานเป็นทีม และหลักการจัดการชั้นเรียน

2.1.3 กลไกการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ และหลักการที่กำหนดต้องมีกลไกการดำเนินการ ดังนี้ มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลความรู้ให้เป็นปัจจุบัน จัดโครงสร้างองค์กรให้มีความชัดเจน แต่งตั้งคณะกรรมการและกำหนดบทบาท หน้าที่ กำหนดกรอบความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกัน และสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็น

2.1.4 วิธีดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หลักการ และกลไกการดำเนินการ ต้องมีวิธีดำเนินการ ดังนี้ 1) การวางแผน 2) การให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ 3) การปฏิบัติงานชั้นเรียน 4) การสร้างขวัญและกำลังใจ 5) การประเมินผลการดำเนินงาน และ 6) การจัดการชั้นเรียนในด้านส่งเสริมบรรยากาศ การเรียนรู้ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และด้านจิตวิทยา

2.1.5 การประเมินผล คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล อย่างเป็นระบบเพื่อประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและการปรับปรุงเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วย 1) วัดความสามารถในการดำเนินการตามขั้นตอน การนิเทศภายในได้ถูกต้อง และ 2) วัดความสามารถในการจัดการชั้นเรียนตามสภาพแวดล้อมได้ถูกต้อง

2.1.6 เงื่อนไขความสำเร็จ คือ ปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ทำให้รูปแบบการนิเทศภายใน เกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และหลักการ มีดังนี้ 1) ผู้บริหาร โรงเรียนและครู เห็นความสำคัญในการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน 2) ผู้บริหารโรงเรียน และครูมีภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ยอมรับสิ่งใหม่ๆ ที่ดีขึ้น และ 3) ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และ 4) ครูและบุคลากร มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน

3. ผลการนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ที่มีประสิทธิผล ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า มีดังนี้

3.1 ผลการประเมินรูปแบบจากการประชุมสนทนากลุ่ม พบว่า มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและข้อสังเกตจากผู้ทรงคุณวุฒิในรูปแบบขององค์ประกอบแต่ละด้าน คือ ด้านวิธีดำเนินการ โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและข้อสังเกตจากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านวิธีดำเนินการว่าควรปรับข้อความให้ กระชับเข้าใจง่าย และได้ใจความชัดเจน

3.2 ผลจากการใช้แบบประเมินสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินรูปแบบการนิเทศ ภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า วัตถุประสงค์ หลักการ กลไกการดำเนินการ วิธีดำเนินการ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ มากที่สุดทุกด้าน

3.3 ผลการปรับปรุงรูปแบบ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลซึ่งเป็นข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตที่ได้ จากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์ ของรูปแบบยิ่งขึ้น ใน ลักษณะหลอมรวมบูรณาการและประยุกต์ใช้เพื่อนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า

สภาพปัจจุบันในการดำเนินการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดการชั้นเรียน รองลงมาคือ ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนและการประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ซึ่งสภาพปัจจุบันดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญ คำใจหนัก (2545: 67-71) ได้ทำการศึกษา การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดลำพูน พบว่า สภาพการดำเนินการกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้ง 5 ขั้นตอน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนโดยภาพรวมและรายข้อในแต่ละขั้นตอนในระดับมาก จำแนกได้ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีการดำเนินการปฏิบัติในระดับมาก 2) การวางแผนและกำหนดทางเลือกการนิเทศภายใน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีการดำเนินการปฏิบัติในระดับมาก 3) การสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาการนิเทศภายใน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีการดำเนินการปฏิบัติในระดับมาก 4) การปฏิบัติการนิเทศภายใน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีการดำเนินการปฏิบัติในระดับมาก และ 5) การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศภายใน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีการดำเนินการปฏิบัติในระดับมาก

ปัญหาการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดกลาง พบว่า ผู้ให้การนิเทศมีภาระงานอื่นๆ มาก การยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกันยังไม่ดีพอ ผลการปฏิบัติงานไม่เป็นปัจจุบันและขาดหลักฐานการปฏิบัติงาน ขวัญและกำลังใจจะเป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม ผู้รับการนิเทศยังไม่เข้าใจวิธีการสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินผลที่ถูกต้อง ข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ ครูบางท่านมีภาระการสอนในหลายชั้นเรียน และนักเรียนบางส่วนชอบฝ่าฝืนกฎระเบียบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ซารี มณีสรี (2538: 12) ที่ได้สรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการนิเทศการศึกษา ดังนี้ 1) ปัญหาหลักมี 2 ประเด็น คือ การนิเทศไม่ทั่วถึงและการนิเทศไม่มีคุณภาพเนื่องจากการเพิ่มของจำนวนครู โรงเรียนและจำนวนศึกษานิเทศก์ที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศภายใน เพื่อโรงเรียนจะได้สามารถพัฒนาการนิเทศของตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 2) ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

ส่งผลให้สภาพการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ต่างๆ เปลี่ยนตามไปด้วย ครูจะต้องพัฒนาตนเองให้ทัน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยไม่หวังพึ่งหรือรอคอยการพัฒนาจากผู้อื่น การปรับตัว การพัฒนาตนเอง ฟังตนเองของโรงเรียน ควรที่บุคลากรในโรงเรียนจะต้องตื่นตัวและยึดหลักการนิเทศแบบฟังตนเอง โดย บุคลากรในโรงเรียนเป็นหลัก 3) สภาพและข้อจำกัดของแต่ละโรงเรียนต่างกัน ดังนั้น การปรับปรุงงาน วิชาการ โดยคนภายในซึ่งรู้เรื่องดีที่สุดกว่าคนภายนอก ย่อมจะทำให้การพัฒนาการนิเทศภายในเป็นไปได้รวดเร็วยิ่งขึ้น 4) การยอมรับ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการนิเทศภายใน เพราะบุคคลใน โรงเรียนสามารถที่จะคัดเลือกผู้นิเทศที่ทุกคนยอมรับได้ จึงทำให้การนิเทศภายในดำเนินไปอย่างราบรื่น และ 5) ปัญหาตัวเร่งที่สำคัญ เช่น ปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ สภาพการสอนที่เปลี่ยนไป สื่ออุปกรณ์ การสอน การประเมินผลและสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สดใส ศรีสวัสดิ์ (2546: 113) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ ปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนครบทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ปัญหาที่ พบคือ ครูผู้สอนบางคนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนที่ใช้อยู่ให้ดีขึ้น 2) ด้านการพัฒนาบุคลากร ปัญหาที่พบคือ ครูขาดความกระตือรือร้นในการเพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง 3) ด้านสื่อการเรียน การสอน ปัญหาที่พบคือ ครูขาดความคิดสร้างสรรค์ในการดัดแปลงวัสดุท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียน การสอน 4) ด้านการอำนวยความสะดวกและบริการด้านอื่น ปัญหาที่พบ คือ โรงเรียนไม่มีงบประมาณ เพียงพอในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆ และ 5) ด้านการประเมินผลการสอนโดย สังเกตพฤติกรรมการสอนของครู ปัญหาที่พบคือ ครูไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการประเมินผลการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ วงศ์กดา (2547: 103-109) ได้ทำการวิจัย สภาพและปัญหา กระบวนการนิเทศภายในเพื่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า ปัญหากระบวนการนิเทศภายใน มีดังนี้ 1) กำหนด นโยบายและแจ้งนโยบายไม่ชัดเจน 2) ครูมีภาระงานมากและจำนวนครูมีน้อยจึงเกิดปัญหาการแต่งตั้ง คณะกรรมการนิเทศภายใน 3) ขาดการเตรียมการและวางแผนนิเทศการศึกษา 4) ครูมีงานสอนและ งานธุรการมาก ไม่มีเวลาดูแลกัน และนิเทศไม่ต่อเนื่อง และ 5) ผลการประเมินยังไม่ได้นำไปพัฒนา แก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับการศึกษาของ นพรัตน์ สายลุน (2542: 75-113) ได้ ทำการศึกษา การดำเนินงานเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านกราม อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมีแสงสว่างไม่เพียงพอ บรรยากาศไม่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนและปัญหาสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ขาด การดูแลรักษาความสะอาดอาคารทำให้ไม่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ เมื่อได้ดำเนินการจัดกิจกรรม ประกวดชั้นเรียน กิจกรรมพัฒนาบริเวณโรงเรียนให้เป็นจุดศึกษาและกิจกรรมกลุ่มสืบทอดบริเวณ

เพื่อให้สามารถพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ทำให้สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนปรับเปลี่ยนอยู่ในระดับดี การใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี การให้ความร่วมมือทำงานเป็นที่มาอยู่ในระดับดีมาก การดำเนินงานเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนด้วย นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทุกชั้นเรียนและมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม การพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนด้วยกิจกรรมพัฒนาบริเวณโรงเรียนเป็นจุดศึกษา ประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง สามารถสร้างจุดศึกษา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ 4 จุด โดยได้ร่วมแรงร่วมใจกันปรับปรุงห้องเรียนให้สะอาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดม หวังหมูกกลาง (2550: 116-117) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาการใช้และการจัดบรรยากาศห้องเรียน โรงเรียนประชาบำรุง กิ่งอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้ ก่อนการพัฒนาการใช้และการจัดบรรยากาศห้องเรียนโรงเรียนประชาบำรุง พบว่า การใช้ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษาและห้องสมุด มีอัตราการใช้ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของเวลาที่เปิดทำการสอน และการจัดบรรยากาศห้องเรียนยังไม่เหมาะสมเนื่องจากห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษาและห้องสมุด มีแสงสว่างไม่เพียงพอ ไม่มีการตกแต่งที่สวยงาม มีสื่อและอุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ ขาดเครื่องอำนวยความสะดวกและขาดผู้รับผิดชอบดูแลรักษาห้องเรียน

ความต้องการการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ผู้ให้การนิเทศควรลดภาระงานอื่นๆ จึงจะมีเวลานิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนได้ กำหนดตัวบุคคลในการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนให้เหมาะสมมีการนิเทศติดตามผลการทำงานอย่างเป็นระบบ ระบุวัน เวลาที่แน่นอน ให้ขวัญและกำลังใจที่เป็นรูปธรรม เช่น รางวัลหรือเกียรติบัตร กระตุ้นให้ครูเห็นความสำคัญและประโยชน์อันเกิดจากการประเมินผลเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน มีการหาแหล่งงบประมาณนอกเหนือจากงบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดเพิ่มขึ้น และให้แรงเสริมทางบวกแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประดิษฐ์ พงษ์ (2542: 118-124) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการการนิเทศการศึกษาของข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ความต้องการการนิเทศการศึกษาของข้าราชการครูโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพการนิเทศการศึกษาที่ผ่านมายังขาดประสิทธิภาพ ไม่ทั่วถึง และไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ข้าราชการครูได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิญา จิโนวัฒน์ (2547: 152-158) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับโรงเรียนในโครงการพัฒนาการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ครูและนักเรียน

ส่วนใหญ่เห็นว่าโรงเรียนจำเป็นต้องมีคอมพิวเตอร์ในห้องเรียน ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด และบริเวณโรงเรียนในห้องเรียนควรมี 1 เครื่องต่อนักเรียน 2 คน ตั้งอยู่หลังห้อง ควรมีมุมสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ต ห้องคอมพิวเตอร์มี 1 เครื่องต่อนักเรียน 2 คน ตั้งอยู่หลังห้อง มีมุมสื่อการศึกษาด้วยตนเอง และในห้องสมุดมี 1-5 เครื่อง มีบริการอินเทอร์เน็ตหน้าห้องสมุด จัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กันมากที่สุด

2. จากผลการสังเคราะห์องค์ประกอบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 69 องค์ประกอบ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) ประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และครู เพื่อให้ได้มาซึ่งสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน 2) วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน เรียงลำดับความสำคัญของปัญหาจากมากไปน้อย 3) วางแผนโดยใช้ข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนของโรงเรียน และนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดเป็นพื้นฐาน 4) กำหนดจุดประสงค์และเป้าหมายในการวางแผนนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนไว้อย่างชัดเจน โดยคำนึงถึงความสามารถและทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถระดมมาได้ 5) กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือทางเลือกสำหรับดำเนินการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนที่เหมาะสมและเป็นไปได้ 6) จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานและโครงการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ที่ระบุกิจกรรมที่ชัดเจน 7) แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน และกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลวดี บัวโชติ (2549: 201-203) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนในพระราชสำนัก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนในพระราชสำนัก ประกอบด้วย 1) การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา การกำหนดกิจกรรม การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน และการจัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียน 2) การจัดองค์การนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ การกำหนดโครงสร้างการนิเทศภายในโรงเรียน การกำหนดและแต่งตั้งบุคคลที่รับผิดชอบและการกำหนดบทบาทผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน

องค์ประกอบที่ 2 การให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย

1) ประชุมชี้แจงหรือประชุมปรึกษาหารือ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในเกี่ยวกับการ

จัดการชั้นเรียน 2) กำหนดตัวบุคคลหรือคณะทำงานที่จะรับผิดชอบในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ก่อนการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนไว้อย่างชัดเจน 3) ให้ครูศึกษาด้วยตนเองจากสื่อการนิเทศทางไกลเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนที่มีคุณภาพสูงและโต้ตอบกับผู้นิเทศได้ 4) จัดประชุมทางวิชาการโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ และศึกษาดูงานนอกสถานที่เกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน และ 5) จัดป้ายนิเทศ การบริการเอกสารทางวิชาการ การสนทนาทางวิชาการ เพื่อให้ความรู้ทางวิชาการแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประสิทธิ์ ไชยโคตร (2547: 97-103) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนบ้านพยอม อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนบ้านพยอม สรุปผลตามกิจกรรมการนิเทศได้ ดังนี้ 1) การบริการเอกสารทางวิชาการ ตำราหนังสือต่างๆ โดยจัดเป็นตู้หนังสือสำหรับครูไว้ที่ห้องพักครู และให้ยืมไปอ่านที่บ้านได้ แล้วสรุปเรื่องที่ได้อ่านพิมพ์แจกจ่ายกัน เป็นการกระตุ้นให้ครูตื่นตัวในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และทำให้ครูเกิดความภาคภูมิใจที่เห็นผลงานของตนเอง และยังใช้เป็นคู่มือในการพัฒนางานได้อีกด้วย 2) การตรวจแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ โดยให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการสอนและนำมาแลกเปลี่ยนกันตรวจ และ 3) การประชุมทางวิชาการ เป็นการประชุมอย่างไม่เป็นทางการเพื่อนำปัญหามาวิเคราะห์หาสาเหตุร่วมกัน และช่วยกันกำหนดแนวทางแก้ไข พบว่า ครูให้ความร่วมมือกันดีขึ้นเป็นการตกลงร่วมกันว่าจะทำอะไร และสอดคล้องกับแนวความคิดของ จันทราณี สงวนนาม (2545: 154) ได้สรุปกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่ว่า กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนประกอบด้วย การประชุมอบรม ปฐมนิเทศ การศึกษาเอกสารทางวิชาการ ตำรา การให้คำปรึกษาหารือเป็นกลุ่มและรายบุคคล การสนทนาทางวิชาการ และการพาไปศึกษานอกสถานที่

องค์ประกอบที่ 3 การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนของผู้รับการนิเทศ 2) กำหนดจุดประสงค์ วิธีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน หลังจากทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของผู้รับการนิเทศ 3) ปฏิบัติการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยใช้เทคนิคการนิเทศอย่างหลากหลาย 4) บันทึกผลการนิเทศตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย และรายงานผลการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ 5) ส่งเสริม สนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนของผู้รับการนิเทศ 6) ส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณการเงิน ในด้านการฝึกอบรม การจัดประชุมเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน และ 7) ให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539: 54-59) ที่กล่าวว่า การลงมือปฏิบัติเป็นกระบวนการหนึ่งของการนิเทศภายใน หมายถึง

การนำยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้มาลำดับขั้นตอนการดำเนินการและกำหนดสิ่งที่สนับสนุนในการดำเนินตามขั้นตอน คือ 1) กำหนดรายละเอียดขั้นตอนดำเนินการ 2) กำหนดสิ่งสนับสนุนในการดำเนินการ 3) กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ 4) การวางแผนตามประเมินผลการปฏิบัติงาน 5) จัดทำแผนงานนิเทศของโรงเรียน 6) ประชุมชี้แจงและมอบหมายงานให้ผู้นิเทศ 7) ผู้นิเทศจัดทำปฏิทินนิเทศและประสานการดำเนินงาน 8) ปฏิบัติการนิเทศตามแผนและปฏิทินนิเทศ และ 9) ผู้นิเทศบันทึกผลการนิเทศและรายงานให้ผู้บริหารโรงเรียนทราบ

องค์ประกอบที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย

1) ให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ เท่าเทียมกัน 2) เปิดโอกาสให้ครูรับผิดชอบงานนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนร่วมกันและมีโอกาสคิดค้นวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการจัดการชั้นเรียน 3) สนับสนุนให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน 4) ยอมรับฟังความคิดเห็นของทุกคนและประชาสัมพันธ์ความสำเร็จในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน 5) ยกย่องชมเชย และให้เกียรติแก่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน เป็นรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 59) ที่กล่าวว่า ในการพัฒนาระบบการนิเทศให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาท ดังนี้ 1) ศึกษาหาความรู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบนิเทศของโรงเรียน 2) สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนานักเรียนและการพัฒนาตนเองให้แก่คณะครูในโรงเรียน 3) จัดหรือดำเนินการจัดให้มีระบบการนิเทศของโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ 4) ให้ความรู้ ให้คำแนะนำแก่บุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียน 5) ร่วมดำเนินการพัฒนาระบบการนิเทศของโรงเรียนกับคณะครูผู้นิเทศภายในโรงเรียน 6) ติดตามประเมินผลการดำเนินการร่วมกับคณะครูในโรงเรียนและให้ข้อมูลป้อนกลับแก่คณะครูในโรงเรียนให้เห็นความก้าวหน้าของตนเอง และ 7) เผยแพร่ความสำเร็จของคณะครูในโรงเรียน ให้แรงเสริม ให้การยกย่องเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับการศึกษาของเบอร์เกอร์น (Bergeron. 2004: 1259-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศ พบว่า การยอมรับจากครูวิชาการโรงเรียน และการยอมรับของครูในยุคใหม่เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่นิเทศเป็นผู้ที่มีความสำคัญทั้งทางด้านวัฒนธรรม และการมีเหตุผลเท่าที่ผ่านมาครูผู้ทำการนิเทศได้ถูกใช้ให้เป็นประโยชน์ในการควบคุมคุณภาพการศึกษาในปัจจุบัน ได้ออกแบบเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีการมองข้ามบทบาทของครู ซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้และข้อมูลต่างๆ ที่เป็นปัจจัยของการเรียนรู้ การนิเทศเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูให้เป็นครูมืออาชีพและยังมีผลต่อการเรียนรู้อีกด้วย

องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย

1) ประชุมคณะทำงานนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนเพื่อกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล

ที่เหมาะสมตรงกับสภาพเป็นจริง 2) กำหนดวิธีการและเกณฑ์การประเมินผลการจัดการชั้นเรียนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน 3) ใช้ข้อมูลหลากหลายประกอบในการประเมินผลการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม 4) ใช้เครื่องมือประเมินผลการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนในรูปแบบหลากหลาย อย่างเหมาะสม 5) ประเมินผลด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน 6) นำเอาผลการประเมินผลจากการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพไปใช้ในการปรับปรุงงานการจัดการชั้นเรียน และ 7) สรุปและรายงานผลการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับให้คณะครูพัฒนางานการจัดการชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ สังก์ อูทรานันท์ (2530: 223-224) ที่กล่าวว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานนิเทศที่เกิดขึ้นกับผู้รับการนิเทศ มีตัวแปรที่ควรทำการวัดและประเมินผล ดังนี้ ตัวแปรที่เป็นผลซึ่งเกิดขึ้นกับผู้รับการนิเทศ ได้แก่ 1) ระดับความสามารถในการทำงานของผู้รับการนิเทศ 2) การเพิ่มจำนวนของบุคลากรที่มีคุณภาพภายในหน่วยงาน 3) ความตั้งใจในการทำงานของบุคลากร และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรภายในหน่วยงาน ตัวแปรที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการนิเทศ ได้แก่ 1) เจตคติของผู้รับการนิเทศที่มีต่องานและต่อผู้ร่วมงาน 2) ความผูกพันของผู้รับการนิเทศที่มีต่อเป้าหมายในการทำงาน 3) ระดับของจุดมุ่งหมายที่จัดตั้งขึ้นโดยผู้รับการนิเทศ 4) ระดับของความจงรักภักดีที่มีต่อกลุ่มและระดับของคำมั่นสัญญาของกลุ่มทำงาน 5) ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในตนเอง ในเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา 6) ความรู้สึกของผู้รับการนิเทศที่มีต่อสภาพแวดล้อมในการทำงาน และ 7) ความสะดวกในการติดต่อสื่อสารที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ กิติมา ปริดีดิกล (2532: 164) ที่กล่าวว่า ขั้นตอนในการดำเนินการประเมินผลการนิเทศ ประกอบด้วย 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน 2) กำหนดหลักเกณฑ์ของการประเมินผลงาน 3) กำหนดวิธีการ และเครื่องมือสำหรับการวัดผล 4) การวินิจฉัยคุณค่าของข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้แล้ว และ 5) การสรุปผลของการประเมินผลงานทั้งหมด

องค์ประกอบที่ 6 การจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

ด้านส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 2) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่สร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามและมีระเบียบวินัยให้ผู้เรียน 3) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมต่อการจัดการเรียนการสอน 4) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและการมาโรงเรียน 5) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีต่อสังคม 6) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เกื้อกูลและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และ 7) จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ

อมรศรี พรหมภูวัญญ์ (2547: 126-129) ที่ได้ทำการศึกษา การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านลำเพี้ยก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูผู้สอนมีการปรับปรุงและพัฒนาตนเองในการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ทำให้ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และเอาใจใส่ต่อการเรียนมากขึ้น มีการส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมด้านสิ่งแวดล้อมให้กับนักเรียน มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตพิสัยที่ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกัน ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอยู่ในระดับมาก มีความรู้สึกผูกพันกับภาระงาน เกิดความตระหนักเห็นความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาสภาพแวดล้อม และมีความกระตือรือร้นในการเข้าเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิราภรณ์ คำคล้าย (2551: 72-73) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการชั้นเรียนของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการชั้นเรียนของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการดำเนินการสอนอย่างเป็นระบบ ด้านการจัดกิจกรรมให้นักเรียนประสบความสำเร็จ ด้านการสร้างวินัยในชั้นเรียน และด้านการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทวน มูลหล้า (2552: 97-101) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน มีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการกำกับ ดูแล ชั้นเรียน ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ชั้นเรียน และด้านการจัดบรรยากาศการเรียนการสอน

ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ประกอบด้วย 1) ประชุมครูเพื่อเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ในห้องเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ 2) จัดหาวัสดุและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับอายุผู้เรียน ทนทาน มีคุณภาพดี ปลอดภัย และเพียงพอ 3) จัดชั้นเรียนให้มีอากาศถ่ายเทสะดวก แสงสว่างเพียงพอ ไม่มีเสียงรบกวน และสีห้องเรียนสีอ่อนเย็นตา 4) จัดชั้นเรียนโดยมีตำรา เอกสาร วารสาร ให้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ 5) มอบหมายให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดป้ายนิเทศ และมุมต่างๆ ในห้องเรียน และดูแลการจัดห้องเรียนให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ 6) จัดมุมกิจกรรมต่างๆ ที่มีพื้นที่เพียงพอให้ผู้เรียนทำกิจกรรมได้สะดวก 7) ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดโต๊ะนั่งของนักเรียนให้เหมาะสมกับวิธีสอนและกิจกรรมโดยการมีส่วนร่วมของนักเรียน และ 8) จัดสภาพห้องเรียน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนและสุขภาพอนามัยนักเรียน และเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน แสดงออก ซึ่งสอดคล้องกับ อุทุมพร พรายอินทร์ (2542: 87-88) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษา

การจัดการชั้นเรียนของครูอนุบาลในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การจัดการชั้นเรียนด้านการจัดสภาพห้องเรียน พบว่า ครูอนุบาลจัดบรรยากาศในชั้นเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการจัดพื้นที่ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน จัดให้มีความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างเด็กๆ การจัดวัสดุอุปกรณ์มีการจัดวางอย่างเป็นระบบและอยู่ในระดับความสามารถของเด็กในการช่วยเหลือตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมทรง สรรพสาร (2547: 85-128) ทำการศึกษา การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านคูเต๋อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจ มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดและตกแต่งห้องเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เป็นระเบียบ สวยงาม ถูกสุขลักษณะ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเลียนแบบจากต้นแบบที่ดีของครู เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน บรรยากาศการยอมรับและไว้ใจมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาจิตพิสัย การได้รับความรักและเอาใจใส่จากครู นักเรียน ได้รับความอบอุ่นและมีความสุขขณะที่มาเรียนที่โรงเรียน การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง และมีความกระตือรือร้นที่จะค้นแสวงหาความรู้และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันต่อไป

ด้านจิตวิทยา ประกอบด้วย 1) กำหนดกฎ ระเบียบ ข้อตกลงที่เหมาะสมกับผู้เรียนและอธิบายอย่างชัดเจน 2) กำหนดเวลาให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสม เพียงพอ สำหรับทำกิจกรรมที่ปฏิบัติและบอกถึงกิจกรรมที่จะต้องทำต่อไป 3) มอบหมายงานที่ตรงกับความสนใจ ความสามารถและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 4) ใช้ข้อมูลจากคำตอบและคำถามของผู้เรียนในการปรับปรุงการสื่อสารของครู 5) จัดกิจกรรมที่น่าสนใจและเปลี่ยนกิจกรรม หมุนเวียนกิจกรรมที่ไม่ทำให้ผู้เรียนเบื่อ 6) ให้แรงเสริมทางบวกแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม 7) นำผลงานของนักเรียนมาจัดตกแต่งห้องเรียน เพื่อให้เจ้าของผลงานเกิดความภาคภูมิใจ และ 8) ใช้สื่อการเรียนรู้และเทคนิควิธีการเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมและกล้าแสดงออก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทุมพร พรายอินทร์ (2542: 87-88) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการชั้นเรียนของครูอนุบาลในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การจัดการชั้นเรียน ด้านการป้องกันปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม พบว่า ครูอนุบาลส่วนใหญ่ใช้การชมเชยเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม และจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดา บุญทรง (2548: 89) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบรรยากาศในห้องเรียนกับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติในการจัดบรรยากาศในห้องเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดบรรยากาศในห้องเรียนทั้ง 2 ด้าน คือ การจัดบรรยากาศทางกายภาพ และการจัดบรรยากาศทางจิตวิทยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา ใน

ภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก 3) การจัดบรรยากาศในห้องเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) การจัดบรรยากาศในห้องเรียน สามารถพยากรณ์พฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา ได้ร้อยละ 24.71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. จากผลการสร้างรูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่พบว่ารูปแบบมี 6 องค์ประกอบ 1) วัตถุประสงค์ 2) หลักการ 3) กลไกการดำเนินการ 4) วิธีดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

สรุปได้ว่า รูปแบบได้พัฒนามาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ สรุปรวมเป็นองค์ประกอบเสนอผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ มีการประเมิน ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญชม ศรีสะอาด, สุวิมล โพธิ์กลิ่น และปรีชา สามัคคี (2552: 24) ได้สรุปการสร้าง และพัฒนารูปแบบการประเมินว่า จำเป็นต้องศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีการประเมิน เพื่อเป็น ความรู้พื้นฐานในการดำเนินงานเช่นเดียวกัน โดยมีขั้นตอน คือ ออกแบบรูปแบบตามสมมติฐานของผู้ศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสิ่งที่มุ่งประเมิน ส่วนการพัฒนารูปแบบ การประเมินที่ได้ออกแบบขึ้น มีวิธีการและขั้นตอนหลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรอบแนวคิดและ สมมติฐาน การวิจัยทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสรุปได้ว่ามีวิธีการ คือ การ ตรวจสอบและการหาประสิทธิภาพของรูปแบบโดยการวิจารณ์และเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ทดลองใช้ ปรับปรุง พัฒนาและนำเสนอรูปแบบ เป็นต้น ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะทำให้รูปแบบที่สร้างขึ้นมี ประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2549: 88) ที่ได้ทำการวิจัย การพัฒนา รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดเล็ก มี 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ 2) สร้างรูปแบบโดยการจัดทำร่างรูปแบบ ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ปรับปรุงรูปแบบ จัดทำคู่มือการดำเนินการ ตามรูปแบบ ประเมินความเหมาะสมของคู่มือ 3) ทดลองใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินผลการใช้รูปแบบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2550: 93) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนในการ สร้างและพัฒนารูปแบบ 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาความต้องการการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา 2) สร้างรูปแบบการนิเทศโดยการจัดทำร่างรูปแบบ ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบ ปรับปรุงรูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ และ 4) ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศ

4. จากผลการนำเสนอผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า มีดังนี้

4.1 ผลการประเมินรูปแบบจากการประชุมสนทนากลุ่ม พบว่า มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและข้อสังเกตจากผู้ทรงคุณวุฒิในรูปแบบขององค์ประกอบแต่ละด้าน คือ ด้านวิธีดำเนินการ โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและข้อสังเกตจากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านวิธีดำเนินการว่า ควรหลอมรวมด้านการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนและด้านการจัดการชั้นเรียน ในด้านส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และด้านจิตวิทยา เป็นด้านเดียวกัน เพราะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ส่วนด้านหลักการควรลำดับความสำคัญของหลักการ เช่น หลักการวางแผน ควรอยู่ลำดับที่ 1 เปลี่ยนข้อความให้สั้นกระชับและได้ใจความ นอกนั้นไม่มีข้อสังเกต

4.2 ผลจากการใช้แบบประเมินสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า วัตถุประสงค์ หลักการ กลไกการดำเนินการ วิธีดำเนินการ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่สร้างขึ้นมานั้น ผ่านกระบวนการต่างๆ อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะจากการประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งล้วนเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษา จึงสามารถให้ข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้เป็นอย่างดีเมื่อจะนำไปใช้จริงๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2550: 138-143) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คัมภีร์ สุดแท้ (2553: 177-178) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานต้นสังกัดควรนำรูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานี้ ไปใช้แก้ปัญหาในการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการนิเทศภายใน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในงานหลักของสถานศึกษา และควรจะมีการจัดสรรงบประมาณในการปฏิบัติงานด้วย
2. ควรนำปัญหาและความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ให้การนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศไปใช้ประโยชน์ในการจัดการชั้นเรียน และดำเนินการนิเทศภายในเพื่อให้ครูมีความรู้และความสามารถในการในแต่ละเรื่อง โดยเฉพาะเรื่อง การประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความต้องการมากที่สุด
3. การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานอย่างเต็มที่ เพื่อให้การพัฒนาเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด
4. สถานศึกษาชั้นพื้นฐานแต่ละขนาด ควรมีการดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และมีรูปแบบหลากหลาย นอกจากนี้สถานศึกษาต้องมีการสำรวจความต้องการของชุมชนว่ามีความต้องการไปในทิศทางใด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงความต้องการการนิเทศภายในของสถานศึกษาต่างๆ ไปที่มีบริบทแตกต่างกันว่ามีความต้องการได้รับการนิเทศภายในเหมือนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาหรือไม่ ทั้งนี้ก็เพื่อจะได้ตอบสนองได้ตรงตามความต้องการมากที่สุด
2. ควรมีการศึกษารูปแบบการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน เช่น ขนาดเล็กและขนาดใหญ่ เป็นต้น เพื่อจะได้ข้อสังเกตที่จะนำมาใช้ประโยชน์จากการศึกษา นำมาประกอบการประยุกต์ใช้ในการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนให้เอื้อประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น